

In A. Hans Kinderbibliotheek verschenen reeds :

Drie maanden onder de sneeuw. — Zwarte Ko. — De Heks uit de Duinen. — Sint Gregoriusdag op school. — Aan de Molenbeek. — Een moedig meisje. — Karel Cogge. — Het wonderlijk gezelschap. — De jonge vluchteling. — De Mechelsche toren en Jef Denyn. — Het Kermis meisje. — Willem Tell. — Beter een lap dan een scheur. — Harten van Goud. — Het verdrinken land van Saafdinge. — De Fee van den Kluisberg. — De Zinneloozen te Gheel. — De Hut op de Heide. — Hugo Verriest. — De Klok van Stuivekenskerke. — De Landlooper. — En toch feest. — Sinterklaas in 't veerhuis. — Grapjes. — De Vriezeman. — Verdwaald en terecht. — De jongens van West-Roozebeke. — De Jongens van den Waterkant. — De kleine smokkelaar, (De Cort). — Het Kindje van de Zee. — In de Moeren. — De Bezembinders van Kleit. — De vlucht in een koffer. — De man in den toren. — Spreekwoorden in verhalen. — De Gierigaard. — Schoone Daden. — De Veerman van 't Zwin. — Verhalen. — Zonder Ouders. — Brugge en omgeving. — Eerlijk duurt 't langst. — De kleine Verspieder. — Weer Thuis., (Van Kaiken.) — Een lastig Geschenk. — Broederlijke. — Kerstfeest in Vlaanderen. — Arme Bedelaars, (De Cort). — De Verloren Zoon. — In 't Bosch van Houthulst. — Nog gered, (B Hans.) — Uit de oude doos. — Dokter Jenner en Jenny, (J. G. Ten Heuvel.) — Moeder Eyer. — Streng Winters. — De Wees in Londen. — Sinterklaas op de Heide. — De kinderen van den Zeeloods. — Bij de Boscheren. — De kinderen van den smokkelaar. — De Paaschklokken. — De Landverhuizers. — Leeuwte van Damme. — Van al's wat. — Nieuwsgierig Aagje. — De Moedige kermisjongen, (Carmen Maerten). — Van Alles Wat. — Wie wel doet wel ontmoet. — Aan de Kust. — Het Bultje.

Richt u voor Kinderbibliotheek tot A. Hans-Van der Meulen, Kontich.

Alle deeltjes nog verkrijgbaar aan 50 cm. — Abonnement 6.50 fr. per 3 maanden. — Elke week een boekje.

Voor Katalogus- Romans, enz. tot B. H. Hans,

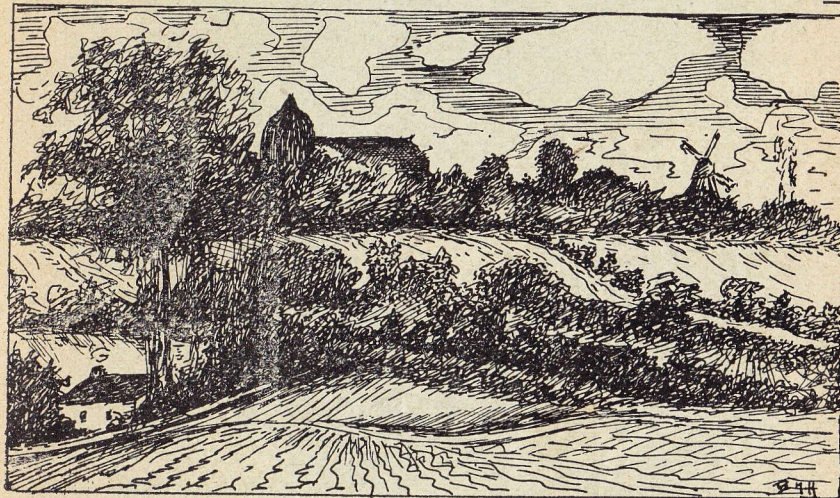
„ Huis Guido Gezelle, Kontich. „

Nr 40

A. HANS KINDERBIBLIOTHEEK

Spreekwoorden in Verhalen.

Tweede druk

Uitgave A. HANS-VAN DER MEULEN, Kontich.

Prijs : 50 Centiemen,

WAAR EEN WIL IS IS EEN WEG.

— Jan Fransen, ge moet eens bij den bestuurder komen, zei een leerling van het kollege tot zijn makker.

De knapen waren aan 't wandelen op de speelplaats. Dadelijk zou de middagklas beginnen.

Jan Fransen begaf zich nieuwsgierig naar de kamer van den bestuurder. Hij was echter niet ongerust. Hij had niets misdaan.

— Jongen, ik heb u laten roepen om u wat mee te deelen, zei de vriendelijke en verstandige man, die aan 't hoofd der kostschool stond... Ge zult dadelijk naar huis gaan, want uw moeder telegrafeert om u... Vader is ziek geworden.

— Vader ziek ! riep Jan verschrikt. O, mijnheer toch ! Is het erg ?

— Laat ons 't beste hopen... Maar, ja... ik vrees dat het nogal ernstig is... Een beroerte... Doch dat kan goed terecht komen. Er is een trein om twee uur... Maak u dus dadelijk gereed... Kom dan nog even bij mij !

Jan begon te weenen... Hij werd naar huis geroepen, omdat zijn goede vader ernstig ziek was. Ja, dan moest het wel heel erg zijn !

De bestuurder klopte hem nog eens op den schouder en hernam :

— Ik ken menschen die een beroerte gehad hebben... en nu weer flink gezond zijn. Dus behoud alle hoop... Ga u vlug gereed maken. Ge moogt den trein niet missen. Ik begrijp dat uw goede moeder u nu gaarne thuis heeft... en vader natuurlijk ook.

Jan stapte naar boven. In de slaapzaal trok hij vlug zijn Zondagsche kleeven aan... Hij was zeer zenuwachtig... O, vader moest nu eens sterven ! Verschrikkelijk toch.

In enkele minuten was de jongen gereed. Dan keerde hij bij den bestuurder terug.

— Hebt ge geld voor de reis ? vroeg deze.

— Ja, mijnheer...

— Goed. De trein vertrekt aan het St. Pietersstation... Spoed u nu maar ! Doe veel groeten thuis en zeg aan uw brave ouders dat ik voor uw vader een volkomen beterschap wensch... God geneze hem . Moed, mijn jongen en laat mij dadelijk wat hooren ! Dus aan St. Pieters moet ge zijn.

De bestuurder drukte Jan de hand en liet hem uit. De school stond te Gent en Fransen woonde op een dorp in Zuid-Vlaanderen, tusschen de Leie en de Schelde. Hij moest den trein nemen tot Gaver en dan een uurtje te voet gaan. Zijn vader was molenaar. De zaken gingen niet al te best. De stoom was zoo'n strenge mededinger. Maar toch konden de ouders door

zuinig te leven hun oudsten zoon laten studeeren. Jan was nu zeventien jaar. Hij wilde zoo gaarne dokter worden. Zijn meesters prezen hem als een uitstekenden leerling.

Thuis waren er nog twee jongere zusters en een broertje van zeven. Jan bevond zich dus op een kostschool te Gent. 't Volgend jaar kon hij naar de universiteit. Hij zou zijn weg wel maken, voorspelde ieder, die hem kende.

De knaap drong nu zijn tranen terug en reed naar het station. Hij kwam bijtijds. Dan voerde de trein hem mee. Het was Lente en het land lag daar thans op zijn schoonst. Maar Jan Fransen had er nu natuurlijk geen oog voor, al beminde hij zeer de natuur. Hij dacht slecht aan zijn vader ! O, had hij naar huis kunnen vliegen ! De trein reed hem veel te traag. Eindelijk was hij te Gaver. Nu nog een uur te voet. « Maar ik zal snel stappen en zelfs nu en dan hard loopen », nam de knaap zich voor. Toen hij de uitgang verliet, hoorde hij zijn naam. Zijn buurman, Dries, ook een molenaar stond daar met een karretje.

— Ik kom u halen, zei hij...

— O, hoe is het met vader ? vroeg Frans haastig.

— Ge weet het... Uw vader heeft een beroerte. Hij is er erg aan toe... Toen ik weg reed, was hij juist berecht...

Frans begon weer te snikken.

— Stap nu vlug in ! drong Dries aan... Vader ver-

langt u te zien.

— Dus is het zoo slecht ?

— Zoolang er leven is... is er hoop.

— Maar wat zegt de dokter ?

— Hij kon niet veel zeggen... De dokter is nooit erg spraakzaam, hé ?

De kar vertrok. Weldra kon Jan vaders molen zien. Ginds op de hoogte stond hij. De wieken hingen nu stil. Wat verder op een ander heuveltje rees Dries' molen. Beide mulders waren goede vrienden.

Maar de molens waren van ver zichtbaar. 't Duurde nog bijna een half uur, eer Fransen zijn huisje bereikte. De weg liep soms steil op. Dan moest het paard stappen. Jan had het wel willen voort jagen, maar men kan geen ijzer met handen breken.

Eindelijk toch was hij aan zijn woning. Vlug ging hij binnen... In de nevenkamer lag vader. Moeder en de kinderen zaten bij het bed...

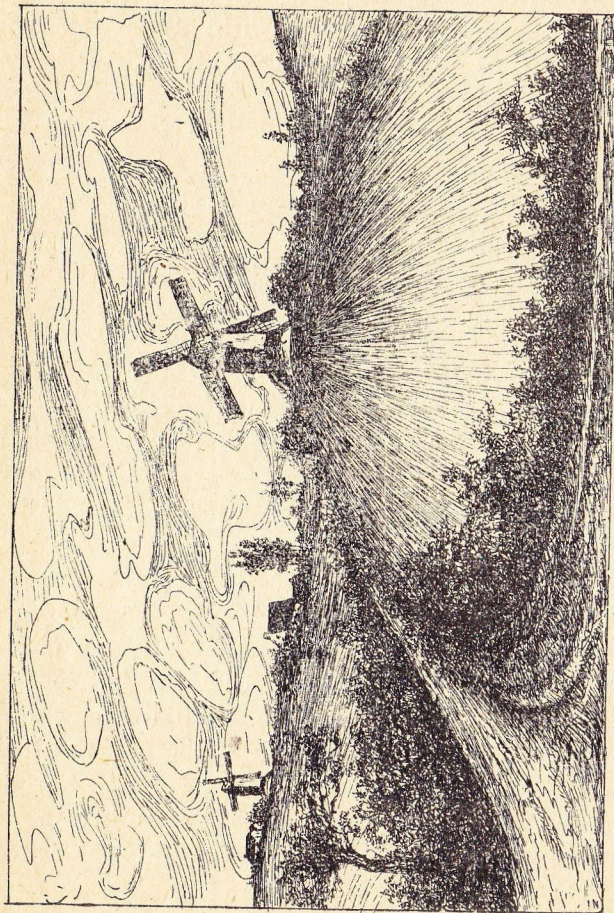
— God zij geloofd. Jan is daar ! riep vrouw Fransen

Er waren nog personen in het vertrek, familieleden, maar de student keek alleen maar naar vader... En hij schrok... De goede man scheen opeens zeer oud geworden. Zijn gelaat was bleek. De oogen lagen diep

— Is... Jan... daar ! hijgde de mulder.

Hij had moeite om te spreken. Maar uit zijn oogen straalde de liefde.

— O, vader... vader ! snikte de zoon ; hij knielde aan de sponde neer.

De wieken hingen nu stil (blz. 6).

De krankie legde hem zijn hand op het hoofd ; dat kostte moeite. Hij zegende zijn kind...

— Jan... sta op... stamelde hij dan, kom dichtër !

De knaap bracht zijn gezicht dicht bij dat van vader.

— Ik... sterf... gij de oudste... O... het is jammer... maar de studie opgeven... moeder... zusters... broerke... Gij op molen... God zal u helpen.

De zieke kon weinig uitbrengen ; door de beroerte was zijn spraak belemmerd. Maar de zoon begreep alles.

— Ja, vader, beloofde hij, ik zal thuis blijven en op den molen gaan en den kost verdienen... Maar ge zult nog beter worden !

Fransen schudde het hoofd... Hij keek ook vol liefde naar zijn vrouw en de andere kinderen... Snel verloor hij dan 't bewustzijn. In de kamer bad men...

En 's avonds luidde de doodsklok en zeiden de dorpeelingen : « 't Is voor mulder Fransen... Dat is rap ge-gaan... Een mensch kan toch in een keer weg zijn ! »

II

Moeder had er veel spijt van, dat Jan nu van school ging, maar er was geen andere uitweg. Hij moest de plaats van zijn vader vervullen. De flinke jongen hield zich moedig. O, hij beminde de studie hartstochtelijk ! Maar men hoorde hem niet klagen. Hij trok het mole-naarspak aan. In de vacantes had hij altijd zijn vader geholpen. Hij kende den stiel. En was al eens verlegen,

Dries had hem gezegd, dat hij altijd om raad en hulp komen mocht. Hij schikte zich in den toestand, men moest van den nood een deugd maken.

Frans had alles aan den bestuurder der school verteld, toen hij om zijn kleeren en boeken ging, de leeraars bedankte en zijn makkers groette. De bestuurder vond het ook jammer, maar hij prees hem om de liefde en den goeden wil jegens zijn moeder en huisgenooten.

Op een middag, eenige weken later, kwam Jan Fransen weer in de school. Hij wenschte den bestuurder te spreken.

— Mijnheer, zei hij, ik kom u om raad vragen. Ik heb veel vrijen tijd op den molen. En ik zou toch willen voortstudeeren. Zou ik kunnen gelukken ?

— Voor dokter ? Jongen, dat is moeilijk. Maar gij hebt wilskracht, ik weet het.

— Enkele malen per week kan ik wel naar Gent komen.

De bestuurder dacht na en zei dan :

— Beproof het ! Waar een wil is, daar is ook een weg. Ge hebt uw boeken ; studeer. Kom dan eenige uren per week naar hier. De leeraars zullen u gaarne uitleg geven over moeilijke punten. Hoe meer ik er aan denk, hoe meer ik het plan toejuich. Ik ken ook hoogleeraars, die u zullen bijstaan. En we vinden later nog wel nieuwe wegen. Span u in. Die wil, die kan.

Vol nieuwe hoop keerde Jan huiswaarts. Zijn moeder ook was verheugd over die oplossing.

't Werd een zware taak. Allereerst moest Jan den molen behartigen. Daarvan moesten ze allen leven. Broer Antoon ging naar de dorpsschool. Moeder hield de eenvoudige boekhouding. De zusters bewerkten het stukje land, dat bij den molen behoorde. En zoo deed ieder zijn best. En eendracht maakt macht.

Allen vrijen tijd gebruikte Jan voor zijn boeken. Twee maal per week trok hij naar Gent. Het zakgeld, dat hij van moeder kreeg, spaarde hij daarvoor op. Een oom en tante, die plezier hadden in zijn ijver, staken hem ook al eens wat in de hand. En alle beetjes helpen. Vele kleintjes maken een groot. De bestuurders en leeraars leenden hem boeken. Eenige jaren gingen zoo voorbij. Jan vorderde met zijn studie flink.

Toen toonde moeder weer al haar l'efde. Soms zou Jan eenige dagen te Gent moeten blijven. De studie eischte meer tijd. De student d'iende in hospitalen te werken. Hij sprak hierover met moeder en zei : « Dat kan toch niet. Ik zal alles moeten opgeven ».

— Wel, jongen, op die dagen zal ik mulder zijn, verklaarde vrouw Fransen.

— Neen, neen, dat is geen werk voor u, moeder.

— Ja wel, en de zusters zullen me helpen...

Jan moest toegeven. Dan arbeidde moeder hard. Ze was 's avonds afgemat. Doch de l'efde bezielde haar, om alles te overwinnen. En ze leefde zuinig, be-

spaarde geld om Jan in staat te stellen allerlei onkosten te bestrijden. En sparen doet garen nietwaar ?

D'kwijls zei de zoon, dat hij die opoffering niet langer kon aannemen. Moeder redeneerde dan alle bezwaren weg. « Nog een flinke duw Jan », zei ze. « De aanhouder wint ». 't Laatste studiejaar moest ze bijna voortdurend op den molen zijn. Ze deed het met opgewekt gemoed.

En zoo kwam de dag, dat Jan Fransen dokter was. Antoon zou nu mulder worden.

Eenige jaren waren voorbijgegaan. Niet ver van het dorp woonde op het kasteel een graaf. Op het kasteel werd een groot feestmaal gehouden. De graaf en de gravin ontvingen veel gasten. Hun zoontje was ziek geweest. Men had gevreesd dat het blind zou worden. Een jonge reeds beroemde dokter redde het kind, dat nu geheel genezen was. De verheugde ouders gaven een feestmaal ter eere van dien dokter. De gasten zaten aan tafel. De geneesheer werd b'innengeleid. Maar hij was niet alleen. Op zijn arm leunde een vrouwtje met een eenvoudige muts en een bonte omslagdoek. Alle gasten klaptten in de handen. De dokter boog. Hij was niemand anders dan Jan Fransen.

— Dames en heeren, zei hij, ik ben den graaf en de gravin zeer dankbaar, dat zij ook mijne moeder hebben uitgenoodigd tot dit feest. Door de wetenschap heb ik het kind van den graaf en de gravin kunnen redden. Dat ik dokter geworden ben, dank ik voor

een groot deel aan de opofferingen van mijn moeder. Uw toejuichingen zijn vooral voor haar bestemd... En ook voor edele mannen, die mij bijstonden.

Weer klapte men in de handen. En de eenvoudige molenaarsvrouw moest dan plaats nemen tusschen de gelukkige ouders.

WIE NIET STERK IS, MOET SLIM ZIJN.

Lang geleden werd de stad Geerardsbergen belegerd. De burgers verdedigden zich dapper, maar ze waren met zoo weinigen tegenover het machtig leger van den vijand... En dan was er geen eten meer in de stad. De menschen verslonden nu al honden en katten, maizen en ratten. Honger is een scherp zwaard. Als de vijand binnenviel zou hij moorden en plunderen.

Men verzon nog een list. Op zekeren morgen wierp men het laatste brood en den laatsten haring over de muren, voor de voeten van den vijand.

— Ze hebben daar binnen nog veel voedsel, dat ze er kunnen verspillen, zeiden de schildwachten. En we meenden, dat ze nu wel zonder eten zouden zitten ! O, nu zullen ze zich nog in langen tijd niet overgeven !

D't nieuws liep verder. De bevelhebber verloor den moed. Hij had gehoopt Geerardsbergen door den honger tot opgave te dwingen. Maar als ze daar nu nog brood en visch over de muren konden gooien, zou de strijd nog lang duren. En de Winter naderde met regen

of met vorst en sneeuw. De vijand verloor alle hoop en trok af.

Geerardsbergen was gered, dank de list, en de slimheid van hen, die tegenover het groote leger niet sterk waren.

Nog elk jaar is het er feest ter gedachtenis van dit feit zegt men. Dan werpt men op den Ouden Berg koeken te grabbelen voor de menigte. En de burgemeester en deken drinken een glas wijn, waarin een klein vischje spartelt.

Bij dit spreekwoord denk ik aan nog een ander voorval. Een ruwe ridder belegerde met zijn soldaten een kasteel. De menschen daarbinnen konden het niet meer uithouden. De kasteelheer vroeg of hij en de zijnen het leven zouden behouden, als ze zich overgaven.

— Allen, behalve gij ! klonk het antwoord. Gij moet sterven.

Toen kwam de vrouw van den kasteelheer op de muren.

— Mogen wij meenemen, wat onze grootste kostbaarheden zijn ? vroeg ze.

— Ja, zooveel als ge dragen kunt, zei de ridder.

En het slot werd overgegeven. De mannen trokken af. De kasteelvrouwe droeg een grooten zak. Ze ging er onder gebogen.

— Maar daar zit een man in ! riep de schildwacht. De ridder naderde...

— Neen, neen... ge zult me niet bedriegen ! bulderde hij. Ha, ge wilt uw echtgenoot redden.

— Heer, gij hebt gezegd, dat wij mogen meenemen, wat onze grootste kostbaarheden zijn en voor zoo ver wij dragen kunnen. Mijn grootste schat is mijn man. En ik draag hem, zooals ge ziet. Als ridder zult gij uw woord toch houden. Een man, een man, een woord, een woord.

De edelman was getroffen door de list der vrouwe en hij liet den kasteelheer het leven en de vrijheid

ZEEM AAN DEN BAARD STRIJKEN

Men zegt ook wel de mouw vegen ; spelen van : « aap wat hebt gij schoone jongen ».

En dat deed eens een vos. Hij zag op een tak een kraai zitten met een groot stuk kaas in den bek. Reünaart had zin in dat lekker hapje. Maar hij kon den vogel niet bereiken.

— Dag vriend kraai ! riep hij. Ik heb gisteren hooren beweren dat gij zoo schoon kunt zingen... En ze hebben zoo op uw stem gesnoefd, dat ik u al heel den dag zocht, om toch eens uw lied te hooren. O, laat mij nu niet langer wachten. Onthaal mij op een prachtig gezang.

De kraai was gevlaid. Ze vergat haar buit en begon te krassen... maar liet daardoor de kaas vallen.

De vos greep die snel vast en riep spottend :

— Zwijg toch met uw leelijk gekras... het gaat mij door merg en been. Ik zal dit lekker beetje op uw gezondheid binnen spelen !

De kraai vloog beschaamd weg. En zoo laten menschen zich ook dikwijls door vleiers bedriegen.

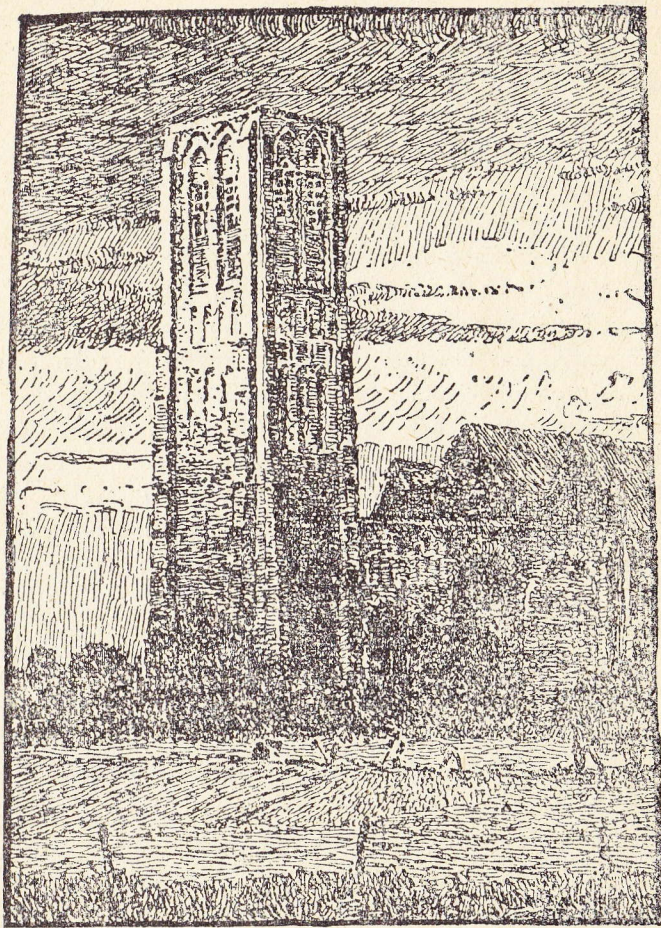
HOOGMOED KOMT VOOR DEN VAL

Damme is een dorp op een uur gaans van Brugge. Eens was het een bloeiende stad aan den stroom het Zwin. Dan was het de voorhaven van het nog rijkere Brugge. Nu is het er doodstil. De pakhuizen en meeste woningen zijn verdwenen ; de oude haven is gedempt. Wel ziet men er nog schoone gebouwen als de kerk met haar kloeken toren, het stadhuis en het hospitaal. Eens vertelde een vrouw ons 't volgende : « In den ouden tijd waren de menschen van Damme zeer rijke, maar ook hoovaardig. Ze pronkten met hun goud. Ze smulden en dronken, vierden altijd maar feesten en ze lachten met arme, brave menschen van 't ronde.

En daarvoor werd Damme gestraft. 't Is aard'g aan zijn einde geraakt.

— Hoe dat ? vroegen wij.

— Awel, op 'n keer ving een schippere van Damme een zeemeerminne, dat waren aardige beesten, lijk dat er nu niet meer bestaan ; ze waren half visch en half mensch. Zoo die schippere deed de zeemeerminne meê op 't land. 't Volk kwam van alle kanten uitge-

Kerk van Damme.

loopen, om te kijken. De zeemeerminne zette heur op 'nen steen en begost te spreken.

— En wat zei ze ?

— Zie, ze' ze, omdat je mij gevangen hebt, is Damme verloren. De stad gaat verkleinen en niet verder meer komen of dezen steen ; al 't andere moet in de zee vergaan.

— In de zee ? herhaalden we.

— Ja maar, meneere, de zee kwam vroegere tot aan Damme. En de meerinne heeft de waarheid gezegd. Damme is vele kleiner geworden, lijk dat je kunt zien, want onze kerk 's vele te groot voor de parochianen. Dat was de straf van den hoogmoed.

We hadden die legende ook op andere plaatsen gehoord. Er zit toch iets waars in. Brugge, Damme en Sluis waren in de 14e eeuw rijke steden. En veel burgers werden hoogmoedig. Ze dachten niet aan het belang van hun stad. Ze twistten onder elkaar. En intuschen verzandde 't Zwin. De bewoners hadden den stroom kunnen uitdiepen. Doch 't was strijd op strijd. De kooplieden ontvluchtten de stad, waar zoo dikwijls het bloed stroomde. Ze vestigden zich te Antwerpen. De Bruggelingen zagen het gevaar, maar toen was het te laat. De handel had zich verplaatst. Er werd geen geld meer verdiend, om den stroom te verbeteren. Het Zwin kroop meer en meer terug. Nu is het slechts een kleine inham meer tusschen Knokke en Kadzand.

In de geschiedenis lezen we wel meer, hoe hoogmoed voor den val komt.

ZOOVEEL HOOFDEN ZOOVEEL ZINNEN

En nu een vertelling uit Amerika... In 1778 waren voornamelijk mannen samengekomen. Noord-Amerika had vroeger aan Engeland behoord. Het was nu zijn eigen meester. Het bestond uit vele kleinere landen of staten. Maar die bezaten dezelfde hoofdregering, vormden dus een groot rijk. En dat rijk moest een naam hebben. Daarover spraken de heeren... Welk een naam zou het zijn ? Ja, de een stelde dit voor, de ander dat. Zooveel hoofden, zooveel zinnen.

Toen stond Franklin op. Hij sprak het kongres toe, zooals men de vergadering noemde.

— Mijne heeren, zei hij, we hebben nu al verscheidene dagen nutteloos geredetwist. We moeten toch een naam vinden. Hoe eenvoudiger, hoe liever... Ik wil u wat vertellen... en dan zullen we het gauw eens zijn.

« In Philadelphia ken ik een hoedenmaker Johnson genaamd, die zijn winkel geschilderd had er nu een goed uithangbord zocht. Hij nam een stuk krijt en na lang denken schreef hij op zijn deur :

« Johnson maakt en verkoopt hoeden à comptant ».

Daar kwam een vriend bij hem ; hij bezag oplettend het uithangbord en zei :

— Maar Johnson, dat zult gij toch op uw uithangbord niet schrijven ?

— En waarom niet ? vroeg de koopman.

— Omdat het niet goed is. Zie, stel u voor, dat ik tijdelijk zonder geld was en ik had een hoed nodig. Zoudt gij mij dien niet op krediet leveren ? Zou ik later niet mogen betalen ?

— Dat spreekt van zelf, antwoordde Johnson

— Welnu, veeg dan « à comptant » uit en laat het overige staan. Anders is het een leugen.

— Bedankt voor den raad, hernam Johnson... en à comptant verdween.

Weinigen tijd later verscheen een andere vriend en die bestudeerde ook het opschrift.

— Maar Johnson toch, riep hij uit, maakt en verkoopt gij alleen hoeden ? Toch ook petten, nietwaar ?

— Natuurlijk, sprak de winkelier.

— Welnu, veeg dan « hoeden » uit. De menschen zouden denken, dat ze hier voor een klak niet terecht kunnen.

Weer ging de borstel over 't uithangbord en nu bleef er alleen : « Johnson maakt er verkoopt ».

Een derde raadgever begon thans te lachen met den hoedenkoopman.

— Beste vriend, gij moet niet zetten : « verkoopt » iedereen weet wel, dat gij uw hoeden niet weggeeft Zoo dom zijn de menschen niet !

Johnson zag de waarheid hiervan in en nu bleef er alleen staan : « Johnson maakt ».

Maar nog was 't niet goed.

— Johnson, gij maakt de hoeden niet zelf. De vor-
men koopt gij bij Wilson en de linten bij Dickson, dus
veeg maar uit « maakt » ! zei een voorbijganger.

Nu bleef alleen « Johnson » over.

Maar een vijfde vriend nam hiermede geen geno-
gen. « Wat kan het den klant schelen », zeide hij,
« of gij Tom, Cyrus of Jack heet ? Wat hij verlangt is
goede waar. Veeg dus maar uw naam uit. 't Is hem
om een goeden hoed te doen ».

Het laatste woord verdween. Nu liet Johnson alleen
boven zijn deur eenen hoed schilderen zonder meer.
Dat was de eenvoudigste weg.

— Welnu, Mijne Heeren, besloot Franklin, zoo is het
ook met den naam van onze republiek. Zoeken wij
geen verheven titel, er zouden ook lieden kunnen zijn,
om den spot met ons te drijven. Laten wij den een-
voudigsten weg kiezen en ons land « Vereenigde Sta-
ten » doopen. Anders zooveel hoofden zooveel zin-
nen, maar de eenvoudigste waarheid kan niemand loo-
chenen... Wij zijn immers staten, welke ons vereenigen.
En zoo gebeurde het !

BAAS BOVEN BAAS

In den slag bij Nieuwpoort, in 't jaar 1600, nam de
Hollandsche veldheer Maurits van Nassau den Spaan-
schen overste den admiraal van Arragon gevangen. De
admiraal was zeer trotsch. Aan een maaltijd nam de

admiraal een oranje appel op en sprak : « Heeren,
deze vrucht geeft Spanje tweemaal in 't jaar ». Maurits
toonde den edelman daarop een kaasje, en doelenle,
op de melk, antwoordde hij lachend : « En deze
vrucht geeft Holland tweemaal op een dag ».

ZEGGEN EN DOEN VERSCHILT WEL TIEN ROEN

Een roede is oude maat... En bovenstaand spreek-
woord onzer vaders wijst er op, dat woorden nog
geen daden zijn.

In de 18de eeuw woonde in Vlaanderen Franciscus
Heldewijs, pastoor van Lapscheure bij Brugge. Hij
was een eigenaardig, maar braaf en verstandig man.
Hij hield veel van een grapje. Doch meestal stak daar
een les in.

Er was eens een bezoek bij hem in de pastorie van
Lapscheure. Verscheidene vrienden uit 't omliggende
waren wat komen praten. Eenige weken geleden was
Jan de Lichte, de beruchte roovershoofdman, op de
markt van Aalst terechtgesteld. Men sprak nu over die-
ven en baanstroopers. Latres een man van Moerkerk
kon geen woorden genoeg vinden, om het gezelschap
een gedacht van zijnen buitengewonen moed te geven.

— Jammer, jammer, zoo riep hij met vuur, woonde
ik te ver van 't land van Aalst. Anders had de schelm
het zoo lang niet uitgehouden. 't Moeten ginder flauw-
hartige meschen zijn, om een rooversbende toe te la-

ten jaren achtereen in te breken, te stelen en te moorden.

— Weet ge wel, dat er meer dan honderd bandieten waren ? vroeg een der aanwezigen.

— Al waren er twee, drie honderd of duizend geweest ! Ware ieder zoo moed'g als ik, ze zouden rap die bende uitgeroeid hebben.

— We zijn gelukk'g zoo'n dapper man in onze streek te hebben, sprak Heldewijs schijnbaar zeer ernstig. 't Is een groote geruststelling voor ons, d'e veel gelijken op Sperre, welke in den oorlog zich achter een hooimijt verborg en mompelde : L'ever bloô Jan, dan doô Jan. Men kan nooit weten of er hier geen schavuiten komen, bijvoorbeeld zeeroovers, d'e met hun schepen naar onze kust varen, landen plunderen en rap vertrekken. Maar onze vriend Latres zou ons wel beschermen, niet waar ?

— Ik ben niet vervaard, antwoordde de snoever. Eens, toen ik laat van Brugge weerkeerde, werd ik door drie Dammenaars aangerand. Een sloeg ik in doling neer, de tweede ging aan den haal en de derde smeekte om genade. Na eene duchtige afrossing liet ik hem gaan.

— 't Was stout, merkte de pastoor op, zonder een plooi van zijn gezicht te verzetten.

Latres werd bepaald onverdraaglijk. 't Moest zijn, dat hij zijn hoorders van ongeloof in zijn heldendaden verdacht, want meer dan twee uren bleef hij zijn dapperheid roemen. Ieder herademde, toen de snoever rond acht uur opstond om te vertrekken.

— Al weg ? vroeg Heldewijs.

— Ja. Ik moet thu's zijn. Men verwacht me te Moerkerke.

De pastoor verdween eenige oogenblikken uit de kamer. Hij kwam dan terug en zei :

— 't Is goed weer, de sterren pinkelen zoo vriendelijk.

Latres nam afscheid en vertrok. Eens buiten 't dorp ging zijn gemoed deerlijk aan 't dalen. De jonge man stapte snel voort. Doch omzichtig keek hij naar alle zijden rond, als vreesde hij achter elken boom of iederen struik een vijand. Eensklaps verschrok hij hevig van een knotwilg.

— 'k Mag zoo bang n'et zijn, dacht Latres. De roovers verbleven in Oost-Vlaanderen en werden nu allen gevangen. Maar misschien zijn er eenigen naar hier gevlucht. 'k Moest vroeger naar hu's zijn gegaan.

't Angstzweet brak den wandelaar uit. Pas een kwartiertje buiten Lapscheure bleef Latres sidderend staan. Een man was voor hem gesprongen en zwaaide met een groot mes.

— Uw geld of uw leven ! sprak de roover met doffe stem. Rap of 't gaat er door !

— Genade, genade ! kermde de held, die drie Dammenaars bedwongen had.

— Uw geld ! hernam de aanrander dreigend.

Rillend over al zijn leden reikte Latres hem zijn beurs toe.

— Laat mij nu gaan ! smeekte hij.
— Gehoorzaam zonder tegenstribbelen ! beval de ander. Ge moet naar Lapscheure terug.... Gehoorzaam !

— Waarom ? Ach ik woon te Moerkerke.
— Naar Lapscheure terug, zeg ik u ! Ik wil het. En de roover hief zijn mes op.

— Ik ga al, kermde Latres. O, dood mij niet... Ik doe alles wat ge zegt.

— Vluggen !
In tien minuten bereikte het tweetal het dorp.
— In de pastorie zei de baanstrooper. Gehoorzaam !

Huilend sprong Latres de pastorie binnen, waar de vrienden nog altijd vereenigd waren.

— Een gansche bende roovers maakt den weg onveilig ! riep hij, zijne armen heen en weer zwaaiend. De troep was te sterk ; twintig, dertig, vijftig misschien tegen één, die strijd is te ongelijk.

De man met zijn mes stormde nu ook in de kamer.
— Daar is een der schelmen ! kreet Latres.
— Mijn koster, sprak Heldewijs lachend. En vriend, bezie dat mes eens goed.

De bevende man beschouwde aandachtig het wapen en mompelde :

— Dezen avond nog sneed ik met dat mes hesp.
Alle aanwezigen schaterden het u't van plezier. Latres stond daar met beschaamde kaken.

— Steven, waren er nog roovers op de baan ? vroeg de pastoor aan den koster.

— Wel neen. Alles was rustig.

— Ach gij leugenaar ! schertste Heldewijs tot den aangerande. Gij moogt het mij niet kwalijk nemen, maar ik wilde uw dapperheid eens op proef stellen met 't oog op de mogelijke komst der zeeroovers, ziet ge. Daarom zei ik aan mijn koster dat hij eens voor roover moest spelen. Hij wachtte u dus met een mes af. Ge zijt ook van d'ie soort : liever bloê dan doê Jan. Doch denk er voortaan aan, mijn vriend : zeggen en doen, rijk in daden. Boffen en blazen, 't werk van dwazen. En Meenen ligt ver van Waereghem. Ik heb gezegd. En hoe moet ge nu in Moerkerke geraken ?

— Ik zal een eindeke meegaan, zei de koster.

Roover en slachtoffer trokken eensgezind weg, en Latres bofte nooit meer op zijn moed.

ONDANK IS 'S WERELDS LOON

Een wolf had zoo gulzig gegeten, dat hij dreigde te stikken. Gelukkig kwam een ooievaar voorbij. De wolf deed een gebaar, om geholpen te worden. De ooievaar haalde hem met zijn langen snavel het been uit de keel. De wolf was gered.

— En krijg ik nu mijn loon ? vroeg de ooievaar

— Uw loon ? Gij steekt uw kop in mijn muil, en

ik heb hem geen eens afgebeten... Pas op, dat ik u nog ontmoet ! Dan eet ik u op... Uw loon ! Wees blij, dat ge er zoo afkomt !

WIE HET ONDERSTE UIT DE KAN WIL HEBBEN KRIJGT HET LID OP DEN NEUS.

De hotel'ier Jansen kwam zeer tevreden thuis.

— Vrouw, zei hij, we krijgen een spoorweg langs ons dorp... En de lijn komt over den grond van ons huis. Ik zal onze woning duur verkoopen aan de maatschappij, die den spoorweg aanlegt. We maken een goede winst. En dan bouw ik een nieuw hotel wat verder, ook op onzen grond bij het station. Door den spoorweg zullen er meer reizigers komen en dan verdienen we veel geld... Ja, we worden nog rijk.

't Duurde niet lang of heeren der vereeniging kwamen met den hotelhouder spreken over den verkoop van zijn huis. Zij boden tien duizend frank. De man vroeg er twintig duizend. Hij bleef koppig en de heeren gingen heen, zonder dat de zaak gesloten was.

— Wees gerust, zei Jansen tot zijn vrouw. Ze moeten ons huis toch koopen. De lijn kan niet anders loopen dan over onzen grond. De heeren zullen me wel twintig duizend frank betalen.

De onderhandelaars verschenen eenige dagen later weer. Ze wilden twaalf duizend frank betalen.

— Twintig duizend, geen cent minder, zei de hotelhouder.

— Bedenk, dat ge een deel van uw hof houdt en daar een nieuw hotel kunt bouwen, zei een der heeren. Ge woont dan vlak bij het station, en zult flinke zaken doen.. Als gij niet toegeeft, ja, dan moeten wij de lijn verleggen en bouwen we het station aan de andere zijde van het dorp. Uw huis heeft toch maar zes of zeven duizend frank gekost.

— Twintig duizend frank, is nu de prijs, hernam Jansen.

De heeren gingen heen.

— Ze komen wel terug, vrouw, zei de inhalige man. Ze zullen dan vijftien duizend bieden... daarna zeventien en eindelijk twintig duizend te geven.

— Als ze de lijn maar niet verleggen, vreesde de vrouw.

— Wel neen ! Laat mij maar handelen ! Gij hebt daar geen verstand van.

Drie dagen verliepen. Toen schrok Jansen. Hij las in de gazet dit bericht : « Wegens de koppigheid van een eigenaar die een veel te hoogen prijs voor zijn woning vraagt, zal de maatschappij den spoorweg in het dorp B. een andere richting geven. Het station wordt dan aan de noordzijde gebouwd ».

— Bluf, zei Jansen, bluf, om mij bang te maken.

Maar hij was toch ongerust. En een uur later begaf hij zich naar 't kantoor der maatschappij in de stad.

— Heeren, zei hij, ik heb me bedacht en wil u mijn hotel verkoopen voor vijftien duizend frank.

— Voor tien duizend zouden we het niet meer willen ! klonk het antwoord. De nieuwe plannen zijn gemaakt. Ge moogt rustig blijven wonen.

— Maar, heeren...

— Onnoodig verder te spreken, hernam een der heeren. Ons besluit is genomen.

Diep teleurgesteld ging Jansen naar huis. Nog hoopte hij wat.

Maar de lijn werd volgens het nieuwe plan gelegd. Het station verrees aan de andere zijde van 't dorp. Jansen had geen cent ontvangen... En voor de reizigers woonde hij veel te ver. Hij ging achteruit in plaats van rijk te worden. Hij had te veel willen hebben.

SCHIJN BEDRIEFT.

Menschen met een zwak lichaam kunnen geen groote daden verrichten. Zoo denkt menig een en toch hoe bedriegt dan de schijn. In zwakke lichamen huist soms een sterke ziel.

In Oktober 1914 werd het stadje Dixmuiden aan den IJzer geweldig beschoten. Het regende er granaten. De meeste bewoners sloegen op de vlucht. Anderen waren gebleven. Ze hadden gemeend, dat het niet zoo erg zou worden. Of ze moesten voor ouden en zieken zorgen en konden niet vlug genoeg weggeraken.

In het Begijnhof woonden veel bejaarde vrouwen. Zij ook waren bij het bombardement nog in de stad. Het Begijnhof werd getroffen... De zusters vluchtten

naar een kelder onder een klooster. Maar hier ook was het onveilig. Overal in 't ronde sloegen de vlammen op.

Toen het eenige oogenblikken stil was, hielpen de soldaten de burgers heen. Ze riepen aan deuren en keldersopeningen : « Als er hier nog menschen zijn, dat ze vluchten, er zijn wagens en auto's ».

Ook uit den kelder onder het klooster trok men heen. 't Was een gejaagd vertrek. Ieder bleek zenuwachtig, ontsteld, angstig. Men wilde het eerst de bestuurster helpen, de Groot-Jufvrouw van het Begijnhof zooals men haar noemde, mejufvrouw Vereecke. Altijd werd ze in een wagentje vervoerd, want ze was lam.

— Neen, vooraf de anderen, sprak zij, want ik heb te veel hulp noodig en zal u tijd doen verliezen. Brengt mijn zusteren en de oude vrouwen heen, en als ge dan nog kunt, komt om mij. En zoo niet, 'k ben van den dood niet benauwd.

En zij bad, met de vingers, om den rozenkrans geklemd.

En uren verlopen. Daar buiten huilden de granaten, woedde de brand. Had men de groot-jufvrouw vergeeten... haar niet meer kunnen bereiken ? Wie zal het zeggen wat er in die stonden in 't brandend Dixmuiden gebeurde ?

De overste bleef alleen... En niemand kwam meer. . . Zij hoorde de brullende kanonnen, de barstende projectielen... De kelder schudde, de muren trilden, de vloer daverde... Uren gingen voorbij... De nacht ver-

liep... 't Werd dag... 't Geweld duurde voort. Allen waren van onder de gewelven heen... De groot-jufvrouw kon zich niet bewegen, was als geketend aan haar zetel, levend begraven in den kelder. Zij was machteloos om voedsel te halen, al lag het dichtbij... Ze kon zich niet bewegen. Buiten klonken stemmen, maar zij gingen voorbij, smoorden in 't oorlogsgerucht. En niemand daalde de steenen keldertrap af, niemand kwam de eenzame redden...

Hoe lang heeft ze nog geleefd ? Niemand weet het ! Stierf ze van honger of van een hartverlamming. Niemand kan het zeggen.

Een week later zochten Belgische soldaten naar Duitschers, die in de stad gesloten waren. Toen vonden ze in den kelder de groot-jufvrouw. Deze zat dood in haar zetel, de handen om den rozenkrans geklemd, als ware ze nog aan 't bidden. Ja, in het tener lichaam had een sterke ziel gehuisd. De schijnbare zwakke vrouw was een heldin geweest...

Aan de poort van 't Begijnhof trof men twee in hun vlucht door den dood verraste oude vrouwen aan, de conciërge en haar vriendin Mietje Zwertvaegher. Een granaat had hun de beenen verbrijzeld.

WIE EEN KUIL GRAAFT VOOR EEN ANDER VALT ER ZELF IN

Er was eens een leeuw, die een hoogen ouderdom had bereikt en nu erg begon te lijden aan de kwalen, die

daarmede gewoonlijk gepaard gaan. Hij leed hevig aan de jicht, zoodat zelfs voorzichtig gaan hem moeilijk viel. Hij wilde dat de dokters hem middelen zouden voorschrijven, waardoor hij weer beter kon worden.

Dokters werden nu gehaald van oost en west, en ze schreven natuurlijk het een of ander voor, maar hoeveel pillen, poeders en drankjes de leeuw slikte, hoe dikwijls ook de olifant hem met zijn zware en dikke pooten wreef, niets hielp. De ziekte werd erger en de zwakte nam toe. Nu kwamen vele dieren met huismiddeltjes aan. De een wist dit, de ander dat ; de Koning kon het licht eens probeeren ; baat het niet, het schaadt niet ; en zoo al voort.

De vos, die zoo bekend is om zijn slimheid en zijn verstand, en die nu ook goeden raad had kunnen geven, werd gemist onder de vele bezoekers, die dagelijks ten Hove verschenen.

Dit was voor zijn vijand, den wolf, een gewenschte gelegenheid. Hij zei aan den Koning, dat Reintje zich achteraf hield, terwijl alle dieren om strijd den zieken Vorst hun belangstelling kwamen betuigen. Hij maakte den vos zoo zwart, dat de Koning bevel gaf, dezen op te zoeken, gevangen te nemen en geboeid voor hem te brengen.

Het bevel werd stipt volvoerd. Een paar stevige honden voerden den vos voor den troon. Op bitsen tooide nu de Koning : « Gij schijnt er u niet veel om te bekommeren, hoe het mij gaat. Op welke leelijke streek zijt gij weer uit geweest ? »

De vos, die den wolf zoo in de nabijheid des Konings zag, bemerkte aan den blik van zijn ouden vijand wel, aan wien hij het te wijten had, dat hij als een boosdoener gekneveld voor den Koning gebracht werd, en dus bij dezen in ongenade gevallen was.

Een vos is niet zoo gauw verlegen, als hem wat tegenslaat, en als het gevaar hem dreigt, verliest hij den moed niet. Met zijn gewone gevatheid antwoordde hij dan ook den zieken woudkoning :

— Sire, meen niet dat ik kwaad heb gedaan Integendeel : ik heb een verre reis gemaakt naar een oorn van mij, die als een kundig geneesheer bekend staat. Aan dezen heb ik eene beschrijving van uw kwaale gegeven, zooals ik die gehoord had, en hij heeft mij gezegd dat er maar één middel is om Uw Majesteit te genezen. Uw ziekte komt voort door gebrek aan de noodige lichaamswarmte. Om dat te verhelpen moet een wolf, want diens bloed is het warmste, van zijn huid beroofd worden, en als men zijn vel versch en warm om uw lijf slaat, zal de herstelling zeker volgen. Ik twijfel er geen oogenblik aan, of uw hartelijke vriend de wol, hier tegenwoordig, zal u gaarne zijn rok afstaan en zich zeer vereerd gevoelen. Uwe Majesteit zoo van dienst te kunnen zijn ».

De Koning was blijde met dien raad ; de wolf werd op staanden voet gedood en zijn huid werd om de koninklijke schouders gehangen. Het boutje verschaftte Sire nog een krachtig avondmaal. En de vos kreeg een belooning.

(Naar Scippers en Louwerse).